

Súd: Krajský súd Trenčín
Spisová značka: 5CoP/14/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3818202615
Dátum vydania rozhodnutia: 20. 06. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Denis Vékony
ECLI: ECLI:SK:KSTN:2023:3818202615.4

Uznesenie

Krajský súd v Trenčíne v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Denisa Vékonyho a sudkýň JUDr. Eriky Zajacovej a JUDr. Márie Vrtochovej, v právnej veci plnoletého dieťaťa A. B., nar. XX.XX.XXXX, do dosiahnutia plnoletosti zastúpeného v konaní kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny v Prievidzi, do dosiahnutia plnoletosti zvereného do spoločnej náhradnej osobnej starostlivosti starých rodičov: C. B., nar. XX.XX.XXXX, bytom D. E. F. G. XXX a H. B., nar. XX.XX.XXXX, bytom D. E. F. G. XXX, dieťa rodičov: matky C. A. B., nar. XX.XX.XXXX, bytom v B., I. X/XX, zastúpenej JUDr. Pavlom Babiakom, advokátom, so sídlom v Prievidzi, G. Švéniho 6, otca J. B., nar. XX.XX.XXXX, zomrelého dňa XX.XX.XXXX, za účasti Úradu komisára pre osoby so zdravotným postihnutím, so sídlom v Bratislave, Rajčianska 153, o určení vyživovacej povinnosti povinného rodiča - matky, na odvolanie C. B. a H. B. proti uzneseniu Okresného súdu Prievidza, č. k. 10P/27/2018-825 zo dňa 30. novembra 2022, takto

rozhodol:

Odvolací súd uznesenie súdu prvej inštancie **zrušuje** a vec **vracia** súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

odôvodnenie:

1. Napadnutým uznesením súd prvej inštancie zastavil konanie /výrok I./ a zrušil neodkladné opatrenie, ktoré nariadil uznesením, č. k. 10P/27/2018-185 zo dňa 25.03.2019 /výrok II./. Na odôvodnenie tohoto rozhodnutia uviedol, že vo veci náhradnej osobnej starostlivosti o A. B., ktorý v priebehu súdneho konania dovŕšil plnoletosť, rozhodol ako súd prvej inštancie rozsudkom, č. k. 10P/27/2018-225 zo dňa XX.XX.XXXX tak, že vtedy ešte maloletého A. zveril do spoločnej náhradnej osobnej starostlivosti starým rodičom, C. B. a H. B., matku zaviazal k povinnosti platiť na výživu maloletého A. sumu 250,- eur mesačne od 26.04.2018 a zročné výživné za obdobie od 26.04.2018 do 16.04.2019 v sume 2.891,50 eur jej povolil splácať v mesačných splátkach po 100,- eur spolu s bežným výživným počnúc mesiacom máj 2019, otcovi uložil povinnosť platiť na výživu maloletého A. sumu 150,- eur mesačne od 26.04.2018 a zročné výživné za obdobie od 26.04.2018 do 16.04.2019 v sume 600,- eur mu súd povolil splácať v mesačných splátkach po 30,- eur spolu s bežným výživným počnúc mesiacom máj 2019. Súčasne súd zrušil neodkladné opatrenie nariadené uznesením Okresného súdu Prievidza, č. k. 10P/27/2018-185 zo dňa 25.03.2019. Na základe odvolania starých rodičov a matky dieťaťa voči výroku o jej vyživovacej povinnosti, Krajský súd v Trenčíne ako odvolací súd uznesením, č. k. 19CoP/58/2019-358 zo dňa 26.02.2020 rozsudok súdu prvej inštancie vo výrokoch o výške vyživovacej povinnosti matky a zročnom výživnom, ako aj vo výroku, ktorým bolo zrušené neodkladné opatrenie nariadené uznesením, č. k. 10P/27/2018-185 zo dňa 25.03.2019 zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a rozhodnutie. V priebehu súdneho konania dňa 14.10.2022 plnoleté dieťa, A. B., vzalo podaný návrh celkom späť z dôvodu, že na vyživovacej povinnosti sa s povinným rodičom, matkou, dohodol. Povinný rodič, matka, so späťvzatím návrhu súhlasil a netrval na pokračovaní konania. Starí rodičia, ktorým do doby plnoletosti bolo dieťa zverené do spoločnej náhradnej osobnej starostlivosti, dňa 16.11.2022 oznámili, že so späťvzatím návrhu nesúhlasia z dôvodu, že v čase maloletosti matka dieťaťa odišla zo spoločnej domácnosti, od septembra 2017 sa o dieťa nestarala, nezaujímala a neplnila si vyživovaciu povinnosť. O dieťa sa

starali oni a tvrdili, že míňali vlastné úspory a matka si užívala bezstarostný život. K nesúhlasu starých rodičov so späťvzatím návrhu plnoletým dieťaťom súd uviedol, že ich nesúhlas nepovažuje za dôvodný. Nie je pravdou tvrdenie starých rodičov, že matka o dieťa neprejavovala záujem a vyživovaciu povinnosť k nemu si vôbec neplnila. Z odôvodnenia rozsudku, č. k. 10P/27/2018-225 zo dňa 16.04.2019 vyplýva, že práve dieťa odmietalo starostlivosť matky, ktorá o jej zabezpečovanie intenzívne prejavovala záujem, ale dieťa, otec dieťaťa a aj starí rodičia jej iniciatívu odmietali. Vyživovacia povinnosť rodičov bola určená tak, že matka bola povinná podieľať sa na výžive dieťaťa v sume 250,- eur mesačne od 26.04.2018 a zročné výživné za obdobie od 26.04.2018 do 16.04.2019 v sume 2.891,50 eur jej súd povolil splácať v mesačných splátkach po 100,- eur spolu s bežným výživným počnúc mesiacom máj 2019. Vyživovacia povinnosť otca J. B. bola určená sumou 150,- eur mesačne od 26.04.2018 a zročné výživné za obdobie od 26.04.2018 do 16.04.2019 v sume 600,- eur mu súd povolil splácať v mesačných splátkach po 30,- eur spolu s bežným výživným počnúc mesiacom máj 2019. Výrok rozsudku súdu prvej inštancie o výške vyživovacej povinnosti otca k maloletému dieťaťu nebol napadnutý odvolaním a zostal právoplatný, na základe čoho bol otec dieťaťa povinný svoju vyživovaciu povinnosť si plniť. Z odôvodnenia rozsudku ďalej vyplýva, že matka od augusta 2018 platila dieťaťu výživné poštovou poukážkou tak, že dňa 04.09.2018 mu poslala sumu 450,- eur a dňa 05.09.2018 sumu 257,- eur. Obidve platby sa jej vrátili ako neprevzaté, z čoho je zrejmé, že k zmareniu prevzatia výživného nedošlo z dôvodov na jej strane. Dňa 26.10.2018 poslala synovi sumu 150,- eur a dňa 30.01.2019 sumu 150,- eur. O odoslaní finančných prostriedkov do spisu založila ústrižky poštových poukážok. Uvedené finančné prostriedky sa do dispozičnej sféry dieťaťa, prípadne jeho starých rodičov nedostali pre prekážky, ktoré neboli na strane matky. Z písomného vyjadrenia matky zo dňa 28.07.2020 vyplýva, že na výžive dieťaťa sa podieľala sumou 150,- eur mesačne a výlučne sama platila náklady na bývanie v byte, v ktorom žilo vtedy ešte maloleté dieťa spolu s otcom, hoci v tom čase už bolo právoplatne rozhodnuté o spoločnej náhradnej osobnej starostlivosti starých rodičov o dieťa. Dieťa v zápisnici o pojednávaní zo dňa 30.07.2020 vo svojej výpovedi potvrdilo, že matka si vyživovaciu povinnosť k nemu od dovŕšenia plnoletosti plnila v sume 150,- eur mesačne a pri príležitosti sviatkov mu posielala finančné prostriedky v sume 100,-, prípadne 200,- eur. Zo správy ÚPSVaR Prievidza zo dňa 04.02.2021 vyplýva, že starý otec dieťaťa v súvislosti s náhradnou osobnou starostlivosťou poberal prídavok na dieťa spolu s príplatom. Samotné dieťa poberalo peňažný prídavok a bol mu vyplácaný opakovaný príspevok z titulu zverenia do náhradnej osobnej starostlivosti. V mesiaci november 2020 mu bol vyplatený jednorazový príspevok pri zániku NOS v sume 954,90 eur. S účinnosťou od 07.06.2019 bol plnoletému dieťaťu rozhodnutím Ústredia Sociálnej poisťovne zo dňa 25.01.2022 priznaný invalidný dôchodok. Rozhodnutím Ústredia Sociálnej poisťovne zo dňa 20.04.2021 bol dieťaťu priznaný od 26.01.2021 sirotsky dôchodok. V súvislosti s liečbou zdravotných ťažkostí bol dieťaťu v období maloletosti a aj po dovŕšení plnoletosti vyplácaný peňažný príspevok na kompenzáciu zvýšených výdavkov súvisiacich s hygienou alebo opotrebovaním šatstva, bielizne, obuvi a bytového zariadenia. Tiež mu bol vyplácaný peňažný príspevok na kompenzáciu zvýšených výdavkov na diétne stravovanie. Starí rodičia, ktorí v období maloletosti zabezpečovali spoločnú náhradnú osobnú starostlivosť o dieťa, v nesúhlase so späťvzatím návrhu podľa súdu neuviedli žiadne vážne dôvody, ktoré by odôvodňovali pokračovanie v súdnom konaní a len vo všeobecnosti konštatovali, že matka sa o dieťa nezaujímal a neplnila si vyživovaciu povinnosť a tvrdili, že míňali vlastné úspory. Súd ich tvrdenia nepovažoval za preukázané a za vážne dôvody pre nezastavenie konania vo veci. Doposiaľ vykonaným dokazovaním vo veci bolo preukázané, že výživa dieťaťa za obdobie jeho maloletosti bola riadne zabezpečená sčasti aj výživným matky, ako aj ďalšími finančnými zdrojmi poskytovaných zo strany štátu, preto súd nesúhlas starých rodičov so späťvzatím návrhu považoval súd za formálny a neodôvodnený. O zastavení konania súd rozhodol podľa § 29 ods. 1 zákona č. 161/2015 Z. z. Civilný mimosporový poriadok /ďalej len CMP/, v zmysle ktorého navrhovateľ môže počas konania zobrať návrh na začatie konania späť a ak je návrh vzatý späť súd konanie zastaví. Súd súčasne podľa § 335 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok /ďalej len CSP/ zrušil neodkladné opatrenie nariadené vo veci uznesením, č. k. 10P/27/2018-185 zo dňa 25.03.2019 z dôvodu, že konanie vo veci bolo zastavené, čím odpadli dôvody, pre ktoré bolo nariadené.

2. Proti tomuto rozhodnutiu podali včas odvolanie starí rodičia dieťaťa, C. B. a H. B.. Podľa nich mala matka prostriedky výživného v čase maloletosti dieťaťa poslať im, ktorým bol vtedy maloletý A. zverený do náhradnej osobnej starostlivosti. Im však žiadne peniaze poštovou poukážkou neprišli. Ak matka posielala peniaze priamo maloletému dieťaťu, robila to so zlým úmyslom, aby neskončili u toho, komu patria. Oni sa od 01.03.2018 podieľali na nákladoch na výživu maloletého A., požiadali vtedy aj o jeho zverenie do náhradnej osobnej starostlivosti a od uvedeného dátumu požadujú výživné od matky. Pokiaľ

táto tvrdí, že v roku 2018 mu posielala výživné na účet v G., tak tento bol od januára 2018 zrušený a peniaze sa vrátili matke. Za obdobie od 01.03.2018 do 07.06.2019 tak maloletý nedostal od svojej matky na výživnom ani 1 euro. Oni všetky výdavky na výživu maloletého súdu vyčíslili a dokladovali. Spochybnili súdom vypočítaný príjem, ktorý mal mať maloletý A. v roku 2017.

3. K odvolaniu starých rodičov podali vyjadrenie K. B., L. F. A. M. B. a matka dieťaťa.

4. K. B. L. F. A. M. B. uviedol, že zotrváva na svojich písomných a ústnych vyjadreniach a navrhuje odvolaním napadnuté rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdiť.

5. Matka dieťaťa k odvolaniu starých rodičov uviedla, že súd prvej inštancie správne a presne zistil skutkový stav veci. Podľa nej skutočnosť, že starí rodičia si stále voči nej nárokuje nejaké finančné prostriedky, vychádza len z ich nenávisťi voči nej. Myslia si, že keď pomáhali jej synovi v čase jeho maloletosti, tak na tom zarobia. Synovi stále pomáha, ten býva v jej byte, za ktorý ona hradí náklady a posieľa synovi aj 350,- eur mesačne, keďže študuje na vysokej škole. Na zvýšené náklady v škole mu v novembri 2022 prispela sumou 3.000,- eur.

6. Krajský súd ako súd odvolací vec preskúmal podľa § 65 a § 66 CMP, bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 385 CSP a dospel k záveru, že uznesenie súdu prvej inštancie je potrebné podľa § 389 ods. 1 písm. b), d) CSP zrušiť a vec vrátiť podľa § 391 ods. 1 CSP súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

7. Súd prvej inštancie odôvodnil napadnuté rozhodnutie o zastavení konania /výrok I./ tým, že A. B., dnes už plnoletý, vzal späť návrh na začatie konania o určenie výživného matke na jeho osobu a v zmysle § 29 ods. 1 CMP, ak je návrh na začatie konania vzatý späť, súd konanie zastaví /súd prvej inštancie posudzoval aj nesúhlas odvolateľov, starých rodičov A. B. so späťvzatím návrhu podľa § 29 ods. 3 CMP, čo však pre účely rozhodnutia odvolacieho súdu nie je rozhodujúce/.

8. Z obsahu spisu vyplýva, že konanie v predmetnej právnej veci začalo na návrh starých rodičov vtedy maloletého dieťaťa A. B., C. B. a H. B., ktorí návrhom na začatie konania doručeným súdu prvej inštancie dňa 05.06.2018 žiadali zveriť maloletého A. do ich spoločnej náhradnej osobnej starostlivosti a zároveň zaviazat rodičov maloletého dieťaťa prispievať na jeho výživu. Súd prvej inštancie vo veci rozhodol rozsudkom, č. k. 10P/27/2018-225 zo dňa 16.04.2019 tak, že maloletého A. zveril do spoločnej náhradnej osobnej starostlivosti starým rodičom, C. B. a H. B., matku zaviazal k povinnosti platiť na výživu maloletého A. sumu 250,- eur mesačne od 26.04.2018 a zročné výživné za obdobie od 26.04.2018 do 16.04.2019 v sume 2.891,50 eur jej povolil splácať v mesačných splátkach po 100,- eur spolu s bežným výživným počnúc mesiacom máj 2019, otcovi uložil povinnosť platiť na výživu maloletého A. sumu 150,- eur mesačne od 26.04.2018 a zročné výživné za obdobie od 26.04.2018 do 16.04.2019 v sume 600,- eur mu súd povolil splácať v mesačných splátkach po 30,- eur spolu s bežným výživným počnúc mesiacom máj 2019. Súčasne zrušil neodkladné opatrenie nariadené uznesením Okresného súdu Prievidza, č. k. 10P/27/2018-185 zo dňa 25.03.2019. Na odvolanie starých rodičov a matky dieťaťa voči výroku o vyživovacej povinnosti matky na dieťa, Krajský súd v Trenčíne ako odvolací súd uznesením, č. k. 19CoP/58/2019-358 zo dňa 26.02.2020 rozsudok súdu prvej inštancie vo výrokoch o výške vyživovacej povinnosti matky a zročnom výživnom, ako aj vo výroku, ktorým bolo zrušené neodkladné opatrenie nariadené uznesením, č. k. 10P/27/2018-185 zo dňa 25.03.2019 zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a rozhodnutie. Následne v priebehu konania A. B., ktorý dosiahol plnoletosť, vzal písomným podaním doručeným súdu prvej inštancie dňa 14.10.2022 návrh na začatie konania späť s tým, že sa s matkou na vyživovacej povinnosti dohodol.

9. Z uvedeného je zrejmé, že dôvod, pre ktorý súd prvej inštancie napadnutým rozhodnutím zastavil konanie, teda späťvzatie návrhu na začatie konania navrhovateľom, neexistoval. V predmetnej právnej veci dieťa, zastúpené zákonným alebo procesným opatrovníkom, žiadny návrh na začatie konania nepodávalo. Konanie vo veci samej sa začalo na návrh starých rodičov dieťaťa, ktorý žiadali zveriť dieťa, svojho vnuka, do ich spoločnej náhradnej osobnej starostlivosti a zároveň zaviazat rodičov dieťaťa prispievať na jeho výživu. D., A. B., aj napriek dosiahnutiu plnoletosti a tým plnej procesnej spôsobilosti v konaní /§ 67 CSP/, nemôže vziať späť návrh na začatie konania o určenie výživného matky na jeho osobu, pretože žiadny takýto návrh na začatie konania nepodal. Ak aj vykonalo takýto procesný úkon, je tento neúčinný a nemôže viesť k rozhodnutiu konajúceho súdu o zastavení konania.

10. Popri tejto rozhodujúcej skutočnosti, že k späťvzatiu návrhu na začatie konania nepristúpil navrhovateľ, ale tretia osoba, súd prvej inštancie opomenul pri svojom rozhodnutí aj ďalšiu významnú skutočnosť. V zmysle právneho stavu platného a účinného v čase od začatia konania v tejto veci /05.06.2018/ až do dovŕšenia plnoletosti dieťaťa /07.06.2019/, kedy zo zákona zaniká náhradná osobná starostlivosť /§ 47 ods. 1 písm. a) Zákona o rodine/, výživné určené rodičom na maloleté dieťa zverené do náhradnej osobnej starostlivosti sa za dobu trvania náhradnej osobnej starostlivosti poukazuje úradu práce, sociálnych vecí a rodiny /§ 45 ods.8 Zákona o rodine/. Takéto výživné sa v zmysle § 5 ods. 6 zákona č. 627/2005 Z. z. o príspevkoch na podporu náhradnej starostlivosti o dieťa v znení platnom a účinnom do 30.06.2022 považuje za nárok príslušného úradu práce, sociálnych vecí a rodiny, pretože uložením povinnosti poukazovať výživné tomuto úradu prechádza naň nárok na výživné oprávneného dieťaťa, a do sumy opakovaného príspevku poskytovaného dieťaťu podľa tohto zákona je príjmom štátneho rozpočtu.

11. Za dobu trvania náhradnej osobnej starostlivosti je teda povinnosťou konajúceho súdu pri určení rozsahu vyživovacej povinnosti na maloleté dieťa jeho rodičom, uložiť rodičom povinnosť, aby počas trvania náhradnej osobnej starostlivosti, najdlhšie však do dovŕšenia plnoletosti dieťaťa, poukazovali výživné úradu práce, sociálnych vecí a rodiny. Pri súčasnom stave konania v predmetnej právnej veci, kedy bolo dieťa A. B. rozsudkom súdu prvej inštancie, č. k. 10P/27/2018-225 zo dňa 16.04.2019 v spojení s uznesením tunajšieho odvolacieho súdu, č. k. 19CoP/58/2019-358 zo dňa 26.02.2020 právoplatne zverené starým rodičom do náhradnej osobnej starostlivosti /ktorá už medzičasom dosiahnutím plnoletosti dieťaťa zanikla/, že výživné určené rodičom dieťaťa musí byť uložené platiť úradu práce, sociálnych vecí a rodiny. V zostávajúcej, právoplatne nerozhodnutej časti konania o určenie výživného matky na dieťa, sa tak nepochybne bude jednať za dobu náhradnej osobnej starostlivosti aj o právach príslušného úradu práce, sociálnych vecí a rodiny, na ktorý z oprávneného dieťaťa prešiel nárok na výživné. Tento úrad, konkrétne K. B., L. F. A. M. F. B., doposiaľ v konaní vystupoval len ako kolízny opatrovník dieťaťa v dobe jeho maloletosti. Keďže sa však v zostávajúcej časti konania už jedná aj o jeho právach, je tento úrad v tejto zostávajúcej časti účastníkom konania /§ 7 ods. 2 CMP/. Pretože sa však doposiaľ konania ako účastník nezúčastňoval, bolo povinnosťou súdu prvej inštancie ho do konania ako účastníka pribrať /§ 10 ods. 1 CMP/. Keďže súd prvej inštancie týmto spôsobom nepostupoval, bol jeho procesný postup v konaní nesprávny a znemožňujúci účastníkovi konania, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

12. Na základe uvedených záverov odvolací súd napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie /a to nielen vo výroku o zastavení konania, ale aj v súvisiacom výroku o zrušení neodkladného opatrenia / podľa § 389 ods. 1 písm. b), d) CSP zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie podľa § 391 ods. 1 CSP na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, pretože nejde o rozhodnutie vo veci samej a dôvody, pre ktoré bolo vydané neexistovali /späťvzatie návrhu na začatie konania navrhovateľom/ a nepribráním a nekonaním s príslušným úradom práce, sociálnych vecí a rodiny ako s účastníkom konania došlo k porušeniu práva tohto účastníka na spravodlivý súdny proces. V ďalšom konaní súd prvej inštancie príberie do konania osobitným rozhodnutím K. B., L. F. A. M. F. B., s ktorým bude ďalej konať ako s účastníkom konania, ktorému umožní realizáciu všetkých jeho procesných práv. Na procesný úkon späťvzatia návrhu na začatie konania plnoletého dieťaťa A. nebude súd prvej inštancie prihliadať ako na účinný procesný úkon, pretože tu chýba späťvzatie návrhu osobou navrhovateľa, pričom uvedené platí tak pre časť určenia výživného matke na dieťa za dobu zverenia dieťaťa starým rodičom neodkladným opatrením, ako i pre časť určenia výživného za dobu, ktorá predchádza zvereniu dieťaťa starým rodičom do náhradnej osobnej starostlivosti. Nárok dieťaťa na výživné matky preto meritórne posúdi z hľadiska odôvodnených potrieb dieťaťa ako aj majetkových pomerov, schopností a možností povinnej osoby, matky dieťaťa. Prihliadne aj na preukázané dobrovoľné plnenie vyživovacej povinnosti matkou, nie však za obdobie zverenia dieťaťa do náhradnej osobnej starostlivosti starých rodičov, kedy nárok na výživné prešiel z dieťaťa na príslušný úrad práce, sociálnych vecí a rodiny, ibaže by matka vyživovaciu povinnosť k dieťaťu plnila dobrovoľne tomuto úradu. Po zhodnotení zisteného skutkového stavu a jeho náležitom právnom posúdení súd prvej inštancie vo veci meritórne rozhodne. V novom rozhodnutí potom rozhodne aj o náhrade trov konania, vrátane náhrady trov tohto odvolacieho konania v zmysle § 396 ods. 3 CSP.

13. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom odvolacieho súdu pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancie. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolania musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).